

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Φ. ΚΡΑΛΙΔΗΣ

Θεολογική Σχολή, 54124 Θεσσαλονίκη
γρ. 015, Ισόγειο
τηλ. 2310 997020
e-mail: akralid@past.auth.gr

ΒΙΟ-ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1967, όπου διαμένει μόνιμα. Εργάστηκε από το 1990 ως επιστημονικός συνεργάτης στο Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών του ΑΠΘ, και από το 2000 ως μέλος ΕΕΔΠ ΙΙ στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας. Από το 2006 υπηρετεί ως μέλος ΔΕΠ στο ίδιο Τμήμα με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία Θρησκειών». Είναι έγγαμος και έχει τρία παιδιά.

ΣΠΟΥΔΕΣ – ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

- 1985-1989: Πτυχίο Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ (Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας)
- 1986-1988: Διετές Σεμινάριο Ελληνικής Παλαιογραφίας / Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών (καθ. Π. Χρήστου)
- 1989-1993: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης-Θεολογική Σχολή ΑΠΘ / Θρησκευολογία
- 1994-2001: Διδακτορικό Δίπλωμα- Θεολογική Σχολή ΑΠΘ/Θρησκευολογία
- 1991: Μεταπτυχιακές σπουδές/έρευνα Durham University, UK, Oriental Research Institutes, London, UK

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ-ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

- 1985-1989: Υποτροφία προπτυχιακών σπουδών από το ΙΚΥ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

- 2005-2009: Λέκτορας στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- 2009-Σήμερα: Επίκουρος Καθηγητής στο ίδιο Τμήμα

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

- 1999-2000: Υπηρέτησε με σχέση εξαρτημένης εργασίας με την ιδιότητα του υποψηφίου διδάκτορος κατ' εφαρμογήν της Υ.Α. 2039066/4017/0022/ (ΦΕΚ 732/ 16-7-98, τ. Β στον

Τομ. Αγ. Γραφής και Πατερ. Γραμματείας του Τμ. Ποιμ. και Κοινω. Θεολογίας (άσκηση φοιτητών, διεξαγωγή φροντιστηριακών και εργαστηριακών ασκήσεων, εποπτεία εξετάσεων και διόρθωση ασκήσεων)

- 2000-2005: Διορίστηκε με σύμβαση αορίστου χρόνου στο ΑΠΘ και τοποθετήθηκε στον ίδιο Τομέα του Τμ. Ποιμ. και Κοιν. Θεολογίας και στη συνέχεια εντάχθηκε σε θέση ΕΕΔΙΠ κλάδου ΙΙ. Προσέφερε υπηρεσίες σε θέματα διοικητικής μέριμνας, συντονισμού και ενημέρωσης των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών φοιτητών. Επίσης, συμμετείχε στην ομάδα, που ανέλαβε την επεξεργασία, σύνταξη και υποβολή προτάσεως του Τμήματος για την υλοποίηση έργων του ΕΠΕΑΕΚ του Γ' ΚΠΣ (2001) και την αναβάθμιση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.
- 2005-2007, 2010-2011: Ανάθεση του Ωρολογίου Προγράμματος Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών και του Προγράμματος Εξετάσεων του Τμήματος
- 2007-2012: Ανάθεση, σε συνεργασία με την αναπλ. καθηγήτρια κ. Κ. Παπαδημητρίου, τον αναπλ. καθηγητή κ. Β. Κουκουσά και τη λέκτορα κ. Σ. Λάμπρου, της επιμέλειας και έκδοσης του Οδηγού Σπουδών του Τμήματος
- 2010-σήμερα: Μέλος της Επιτροπής Εποπτείας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του ΑΠΘ.
- 2010-2012: Μέλος της Επιτροπής Εποπτείας του Παιδικού Κέντρου του ΑΠΘ
- 2010-2011: Τακτικό μέλος της Συγκλήτου του ΑΠΘ, ως πρόσωπος των μελών ΔΕΠ του Τμ. Ποιμ. και Κοιν. Θεολογίας
- 2005-σήμερα: Μέλος σε διάφορες επιτροπές, που αφορούν διοικητικά θέματα, όπως οικονομικά, παραλαβή υλικών στο Τμήμα και στον Τομ. Αγ. Γραφής και Πατ. Γραμματείας, Κατατακτικές Εξετάσεις κ.α.
- 2011-2012: Συμμετοχή σε ενημερωτικές ημερίδες που οργάνωσε η Επιτροπή Ερευνών και άλλοι φορείς του ΑΠΘ και αφορούσαν την κατάρτιση και υποβολή προτάσεων για ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

- 1990-2000: Επιστημονικός συνεργάτης του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών του ΑΠΘ στα Προγράμματα «Τα Μοναστήρια της Μακεδονίας», «Οι Άγιοι της Μακεδονίας» και «Οι Άγιοι και τα Μοναστήρια της Θράκης». Επιμελητής της έκδοσης «Βιβλιογραφία του Αγίου Όρους, 1975-1998»
 - 1993-1995: Συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα του Τμ. Ποιμ. και Κοιν. Θεολογίας, «Οι Άγιοι της Μακεδονίας», που χρηματοδοτήθηκε από το ΠΕΝΕΔ 1991 της ΓΓΕΤ του Υπουργ. Έρευνας και Τεχνολογίας, με συγγραφή λημμάτων για τους Αγίους της Ι. Μητρ. Βεροίας και Ναούσης
 - 1991: Καθήκοντα βοηθού ερευνητή στο Κέντρο Αγιολογικών Μελετών της Ι. Μητρ. Θεσσαλονίκης, υπό τον καθ. Παν. Χρήστου. Εξέταση των ιστορικών πηγών για τους Αγίους, τους Ιεράρχες και τους εκκλησιαστικούς συγγραφείς της Θεσσαλονίκης
 - 1997-1999: Συμμετοχή ως μεταπτυχιακός φοιτητής (υπ. διδάκτωρ) στο ερευνητικό πρόγραμμα του Τμ. Ποιμ. και Κοιν. Θεολογίας, υπό τον καθ. Αθ. Αγγελόπουλο με τίτλο: «Ενίσχυση ερευνητικής υποδομής»
- 1996-1998: Συμμετοχή ως μεταπτ. υπότροφος στην ομάδα επεξεργασίας και σύνταξης της πρότασης του Τμήματος για την υλοποίηση έργων του ΕΠΕΑΕΚ (Επιχειρησιακό

πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης) του Β' Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ, 1997)

2012: Συμμετοχή με Πρόγραμμα στην «Προκήρυξη Ενίσχυσης Ερευνητικής Δραστηριότητας στο Α.Π.Θ. μέσω της Επιτροπής Ερευνών 2012» και πιο συγκεκριμένα στη «Δράση Δ: Ενίσχυση Ερευνητικής Δραστηριότητας Ανθρωπιστικών Επιστημών». Ο τίτλος του Προγράμματος είναι «Η Βυζαντινή Θεολογία και το Ισλάμ. Κριτική θεώρηση της συνάντησης Χριστιανισμού και Ισλάμ». Το Πρόγραμμα έχει εγκριθεί και η διάρκειά του είναι μέχρι τις 31 Ιανουαρίου 2014

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

- Ελληνορωμαϊκή περίοδος-Ύστερη αρχαιότητα
- Ιστορία Θρησκειών λαών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης
- Θρησκείες του Ευξείνου Πόντου
- Βυζάντιο και πρώιμο Ισλάμ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

- 2005-Σήμερα: Διδάσκει τα υποχρεωτικά μαθήματα Εισαγωγή στη Θρησκευολογία [205Υ, Υ303], Ιστορία και διδασκαλία ξένων θρησκειών [304Υ] (2005-2013) και Ιστορία Θρησκειών και Διαθρησκειακός Διάλογος [ΥΕ 14] (2013-σήμερα) στο Τμ. Ποιμ. και Κοιν. Θεολογίας του ΑΠΘ
- 2005-Σήμερα: Διδάσκει τα παρακάτω μαθήματα ως ελεύθερης επιλογής στο ίδιο Τμήμα: Θρησκευολογική επισκόπηση του Παρευξινείου χώρου [Χ173] (2005-2011), Θρησκείες των λαών της Κεντρικής Ασίας [Χ174] (2005-2006), Η εξάπλωση του Ισλάμ στην Ασία [Χ201] (2007-2013), Αποκρυφιστικά και παραθρησκευτικά κινήματα στην Ελλάδα [Θ145] (2005-2007), Θρησκευτικές αντιλήψεις των λαών της Παλαιστήνης κατά τους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους [Θ178] (2005-2007), Η εμφάνιση νέων θρησκειών στο δυτικό κόσμο [Θ206] (2007-2010), Θρησκείες της ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου [Θ207] (2007-2013), Λατρείες και θεότητες στην ελληνορωμαϊκή Παλαιστήνη [Χ279] (2013-), Οι λατρείες στην Ρωμαϊκή αυτοκρατορία μέχρι τον 4ο αιώνα [Θ280] (2013-), Ισλάμ και Βυζαντινή Θεολογία [Θ282] (2013-)
- 2005-Σήμερα: Διδάσκει στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ίδιου Τμήματος τα μαθήματα της ειδίκευσης στη Θρησκευολογία: Α' εξάμ.: Εισαγωγικά θέματα Θρησκευολογίας [ΘΡ1] (2005-2013), Ειδικά θέματα Θρησκευολογίας [ΘΡ11] (2005-2013), Θέματα Μεθοδολογία και επιστημονικής θεωρίας της Θρησκείας [ΘΡ12] (2013-), Β' εξάμ.: Χριστιανισμός και θρησκευόμενα. Θέσεις Αγίας Γραφής και Πατέρων της Εκκλησίας [ΘΡ3] (2006-2013), Ιστορία των Θρησκειών [ΘΡ2] (2007-2013), Θέματα Ιστορίας των Θρησκειών [ΘΡ15] (2013-), Γ' εξάμηνο: Αρχαία ελληνική θρησκεία [ΘΡ4] (2007-2013), Ισλάμ και σύγχρονα ιδεολογικά ρεύματα [ΘΡ9] (2007-2013), Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή θρησκεία [ΘΡ15] (2013-)
- 2002-2003: Έχει διδάξει με σύμβαση σύμφωνα με το ΠΔ 407/80, στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξινίων χωρών της Φιλοσοφικής Σχολής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, το υποχρεωτικό μάθημα του Β' εξαμήνου: Θρησκευολογική επισκόπηση του Παρευξινείου χώρου
- 2000-2005: Ως μέλος ΕΕΔΙΠ, κλάδου ΙΙ, συνεπικουρούσε στη διδασκαλία των επιλεγόμενων μαθημάτων «Τό Ισλάμ. Ιστορική εξέλιξη-σύγχρονα ρεύματα» (Χ58), «Τό θρη-

σκευτικό στοιχείο στην αρχαία ελληνική τραγωδία» (Θ56) και «Θρησκευτικές αντιλήψεις των λαών της Μ. Ασίας» (Θ125), και συμμετείχε στη διδασκαλία του επιλεγμένου μαθήματος του θερινού εξαμήνου «Αποκρυφιστικά και Παραθρησκευτικά κινήματα στην Ελλάδα» (Θ145). Επίσης, δίδαξε το υποχρεωτικό μάθημα του Ε' εξαμήνου, «Σύγχρονες Χριστιανικές Αιρέσεις»

- 2005-Σήμερα: Έχει οριστεί μέλος τριμελών επιτροπών για μεταπτυχιακές εργασίες και επταμελών επιτροπών για διδακτορικές διατριβές, καθώς και σε αρκετά εκλεκτορικά σώματα για κρίσεις μελών ΔΕΠ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

- 1998: Συμμετοχή στην ελλ. έκδοση του έργου «Ατλας της Βίβλου» από την εφημ. Καθημερινή.
- 1990-1999: Επιμέλεια επετηρίδων και των δύο Τμημάτων της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, της εκδόσεως Πρακτικών Επιστημονικών Συνεδρίων, καθώς και του δίτομου έργου «Ιερά Προσκυνήματα Προτύργια της Ορθοδοξίας»
- 2006-σήμερα: Μέλος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Μελέτης Αρχαιολατρίας-Νεοειδωλολατρίας με απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.
- 2006-σήμερα: Μέλος της ερευνητικής ομάδας Δικτύου Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παράδοσης της Επιτροπής Ερευνών του ΑΠΘ με επιστημονική υπεύθυνη την αντιπρότανη ακαδ. υποθέσεων και προσωπικού, καθ. κ. Δ. Λιάλιου
- 2006-σήμερα: Συμμετοχή στην οργάνωση και λειτουργία του Μεταπτυχιακού «Σεμινάριον Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας» του Τομ. Αγ. Γραφής και Πατερ. Γραμματείας
- 2007-σήμερα: Επόπτης στο Πρόγραμμα με τίτλο, «Πρακτική Άσκηση Φοιτητών Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΠΘ». Το Πρόγραμμα εντάχθηκε στην Πράξη «Πρακτική Άσκηση ανώτατης εκπαίδευσης» Μέτρο 2.4. «Επαγγελματικός Προσανατολισμός και σύνδεση με την αγορά εργασίας», του 2ου Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ II). Επιστημονικός υπεύθυνος του Προγράμματος είναι ο καθ. Ηρακλής Ρεράκης
- 2008-2009: Συντάκτης στο συλλογικό έργο με τίτλο, *Των εν Αθω Αγίων ο χορός. Αγιωρειτικόν Πανάγιον*, την επιστημονική εποπτεία του οποίου έχει ο αν. καθηγητής κ. Συμεών Πασχαλίδης
- 2011: Μέλος της οργανωτικής επιτροπής του Διεθνούς Συμποσίου με τίτλο, *Βυζάντιο και Αραβικός κόσμος. Συνάντηση Πολιτισμών/Byzantium and the Arab World. Encounter of Civilizations*, που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 16-18/12/2011 από το ΑΠΘ. Μέλος της επιστημονικής επιτροπής για την επιμέλεια και έκδοση των Πρακτικών του Συμποσίου
- Μάιος 2011: Μετάβαση μέσω των Προγραμμάτων *Erasmus* του ΑΠΘ, στην Καθολική Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου για δύο (2) διαλέξεις σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές με τίτλους: «*Contacts of Islam with the Byzantine East*»/«*Contacts de l'Islam avec le monde byzantin*» (στα αγγλικά με γαλλική μετάφραση), «*Contemporary Islam in Greece*» (στα αγγλικά)

2011-σήμερα: Μέλος της ειδικής επιστημονικής επιτροπής για την ίδρυση Ινστιτούτου Κομφούκιος/Comfucius Institute σε συνεργασία του ΑΠΘ με το Πανεπιστήμιο Hunban της Σαγκάης στην Κίνα (απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ)

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Έχει δημοσιεύσει συνολικά τρεις μονογραφίες και δώδεκα άρθρα. Έχει επίσης συνεργαστεί σε τέσσερα συλλογικά έργα και σειρές με τη συγγραφή κεφαλαίων ή λημμάτων.

Ακολουθεί αναλυτικός κατάλογος δημοσιευμάτων:

Μονογραφίες

1. *Οι Σαδδουκαίοι. Ιστορική και θρησκευολογική μελέτη*, εκδόσεις ΒΑΝΙΑΣ, Θεσσαλονίκη 2007², σσ. 278
2. *Οι Χάζαροι και το Βυζάντιο. Ιστορική και θρησκευολογική προσέγγιση*, εκδόσεις Σαββάλας, Αθήνα 2003, σσ. 341 (+3 χάρτες)
3. *Η αυτοκρατορική λατρεία στην περίοδο της Τετταρχίας (284-313 μ.Χ.)*, εκδόσεις ΒΑΝΙΑΣ, Θεσσαλονίκη 2010, σσ. 399

Άρθρα

1. «Τά Μοναστήρια της Μακεδονίας κατά τη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή περίοδο. Ερευνητικό πρόγραμμα του ΚΒΕ/ΑΠΘ» (σε συνεργασία με Χ. Αραμπατζή), *Βυζαντινά* 16 (1991) 372-389, 417-420 («Ιερά Μονή Ασωμάτων Ταξιαρχών [Νάουσα]») (ανάτυπο)
2. «Η Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου («Σκήτη Βεροίας») στα πλαίσια του ερευνητικού Προγράμματος του Κ.Β.Ε., "Τά Μοναστήρια της Μακεδονίας κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο"», *Πρακτικά Δημερίδας: «Τό Μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου ("Σκήτη Βεροίας")*», Έκδοσις της Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας και Ναούσης, αρ. σειράς 25, Βέροια 1994, σ. 141-159 (ανάτυπο)
3. «Ο Χαζαροπρόσωπος Πατριάρχης. Η συμβολή του Μ. Φωτίου στην αποστολή των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη χώρα των Χαζάρων», *Πρακτικά ΙΕ' Θεολογικού Συνεδρίου με θέμα: «Μέγας Φώτιος», 14-17 Νοεμβρίου*, Θεσσαλονίκη 1995, σ. 269-298
4. «Οι θρησκευτικές αντιλήψεις των Σκυθών», *ΕΕΘΣΠΘ, [Τμ. Π.κ.Κ.Θ.]* ν.σ. τόμ. 8 (2002) 211-235
5. «"Ποίας θρησκείας πέλεις;" Ειδωλολατρικές θρησκείες και δοξασίες στους Βίους του Χρυσοστόμου», *Δ' Συνάντηση των Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου, Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ, 20-22 Σεπτεμβρίου 2002*, Θεσσαλονίκη 2003, σσ. 58 [= *ΕΕΘΣΠΘ, [Τμ. Π.κ.Κ.Θ.]* ν.σ. τόμ. 9 (2004) (ανάτυπο)]
6. «Χριστιανισμός και Ισλάμ στη Βυζαντινή επιστολογραφία του 10ου αι.», *Ε' Συνάντηση των Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου, Φιλοσοφική Σχολή Ιονίου Πανεπιστημίου, 3-5 Οκτωβρίου 2003*, Θεσσαλονίκη 2004, σσ. 15 (ανάτυπο)
7. «Η λατρεία αιγυπτιακών θεοτήτων στη Θεσσαλονίκη και τη Μακεδονία μέχρι τον 3ο αι. μ.Χ.», *λη' Δημήτρια-Επιστημονικό Συμπόσιο "Χριστιανική Μακεδονία" «Θεσσαλονίκη-Αλεξάνδρεια», Θεσσαλονίκη 31 Οκτωβρίου-2 Νοεμβρίου 2003*, Θεσσαλονίκη 2004, σσ. 29 [= *ΕΕΘΣΠΘ, [Τμ. Π.κ.Κ.Θ.]* ν.σ. τόμ. 10 (2005) (ανάτυπο)]

8. «*"Sol Invicitus"*. Η αυτοκρατορική λατρεία στη δυναστεία του Μ. Κωνσταντίνου», *Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής, Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας*, τόμ. 11 (2006) 93-128
9. «Οι Θρησκευολογικές σπουδές στην Ελλάδα από την Απελευθέρωση μέχρι σήμερα», Ανακοίνωση στο Σεμινάριο *Ορθόδοξου Ερμηνευτικής Θεολογίας*, του Τομέως Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας, Οκτώβριος 2007
10. «Θεότητες και δοξασίες στη Μικρά Ασία στο έργο του "Ψευδο-Νόννου" (6ος αι. μ.Χ.)», *Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής, Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας* 12, τόμ. (2008)
11. «Η προσέγγιση Χριστιανισμού και Ισλάμ κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο», *«Βυζαντινά»*, τόμ. 29 (2009) 479-492
12. «Contacts de l'Islam avec le monde byzantin», *Εις Μαρτύριον τοις Έθνεσι, Τόμος Χαριστήριος Εικοσαετηρικός εις τον Οικουμενικόν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαίον*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2011, σ. 403-424

Συγγραφή κεφαλαίων σε συλλογικά έργα

1. *Ο Άτλας της Βίβλου*, εκδ. Η Καθημερινή, Αθήνα 1998, Συντμήσεις, Χάρτες-Εικόνες, Τά Πρόσωπα της Βίβλου, Ευρετήριο, μετάφραση-κριτική επιμέλεια, σσ. 336

Συμμετείχε στην μετάφραση, επιμέλεια και μεταφορά της αρχικής έκδοσης του έργου με τίτλο «*ΑΤΛΑΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ*», από το αγγλικό πρωτότυπο στα ελληνικά, με την απαιτούμενη γλωσσική και νοηματική επιμέλεια των δοκιμίων. Για το σκοπό αυτό συγκροτήθηκε ειδική συντακτική ομάδα από καθηγητές και ερευνητές της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ.

2. *Το Αγιολόγιον της Θεσσαλονίκης, Κέντρον Αγιολογικών Μελετών* 4, τ. Α -Β, Θεσσαλονίκη 1996-1997

Συμμετείχε στη συγγραφή των λημμάτων για το δίτομο έργο του Κέντρου Αγιολογικών Μελετών της Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Στον Α' τόμο (Αββακούμ - Λούππος) συνέταξε τα παρακάτω λήμματα: 1. Αβουνδάντιος η Αβούνδιος, μάρτυς (σ. 26) 2. Αλέξανδρος, μάρτυς «βασιλικός» (σ. 70) 3. Αλέξανδρος, μάρτυς (σ. 70-71) 4. Αλέξανδρος, μάρτυς (αρχές 4ου αι.) (σ. 71) 5. Αντίγονος, μάρτυς επί Διοκλητιανού (σ. 92-93) 6. Λύκτος, μάρτυς (σ. 113) 7. Βασίλειος, μάρτυς (σ. 116-117) 8. Βάσσα, μάρτυς (σ. 126-129) 9. Βενέδικτος, ιερομάρτυς (σ. 130-132) 10. Βίκτωρ, μάρτυς (σ. 132-133) 11. Διονύσιος, μάρτυς «βασιλικός» (σ. 234) 12. Διονύσιος, μάρτυς (σ. 234) 13. Δομνίνος, μάρτυς (σ. 235-237) 14. Ευφράσιος, μάρτυς (σ. 255-256) 15. Θεσσαλονίκη, Αύκτος και Ταυρίων, μάρτυρες (σ. 304-307) 16. Ιανουάριος, μάρτυς (σ. 313) 17. Ιγγενιανή, μάρτυς (σ. 323) 18. Καλάνος, μάρτυς επί Διοκλητιανού (σ. 365)

Στον Β' τόμο (Μακάριος - Χρυσόγονος) τα εξής: 1. Μακάριος, μάρτυς (σ. 17) 2. Ματρώνα η εν Θεσσαλονίκη, μάρτυς (σ. 32-36) 3. Νήφων Β, ο από Θεσσαλονίκης Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (1418-1508) (σ. 64-81) 4. Νικόδημος ο Νέος, όσιος (1260/70-1305/7) (σ. 89-94) 5. Νικόλαος ο Νεοφανής, ιερομάρτυς (†1463) (σ. 110-114) 6. Ουρβανός, απόστολος εκ των Ο (σ. 114-115) 7. Πάντερος η Πάνταινος, μάρτυς (σ. 115) 8. Παρθένιος, μάρτυς (σ. 115-116) 9. Παύλος, οσιομάρτυς (σ. 176-178) 10. Παύλος ο Ομολογητής, αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως (4ος αι.) (σ. 179-186) 11. Σατουρνίνος, μάρτυς (σ. 215) 12. Σεβηριανός, μάρτυς (σ. 215) 13. Συνέσιος, οσιομάρτυς (σ. 242-243) 14. Ταυρίων, μάρτυς (σ. 244) 15. Τιμόθεος, οσιομάρτυς (σ. 258-259) 16. Τατιανός, μάρτυς (σ. 259-260) 17. Φορτουνίων η Φορτούνιος η Φορτουνάτος, μάρτυς (σ. 275) 18. Φρόνιμος, μάρτυς (σ. 276) 19. Φρόντων, μάρτυς «βασιλικός» (σ. 276-277)

Ο συνολικός αριθμός σελίδων για τα λήμματα που συνέταξε στον Α' τόμο φθάνει τις 29 και στον Β' τόμο τις 58.

3. *Bibliotheca Sanctorum Orientalium. Enciclopedia dei Santi: Le Chiese Orientali*, τ. I- II, Città Nuova, Roma 1998-1999.

Συμμετείχε επίσης στη συγγραφή λημμάτων του συλλογικού έργου για τους Αγίους της Ορθόδοξης Εκκλησίας, που συμπεριελήφθη και δημοσιεύθηκε στο *Bibliotheca Sanctorum Orientalium. Enciclopedia dei Santi: Le Chiese Orientali*, τ. I- II, Roma 1998-1999, που εξέδωσε ο ιταλικός εκδοτικός οίκος Città Nuova.

Στον τόμο I (A-Gio) συνέταξε τα εξής λήμματα: 1. Acacio il Giovane Kafsokaolivita (Ακάκιος ο Νέος ο Καυσοκαλυβίτης), santo (στ. 53-54) 2. Ahment Kalfas (Αχμέτ ο Κάλφας), neomartire (στ. 72-73) 3. Anastasio di Nauplia (Αναστάσιος από Ναύπλιο), neomartire (στ. 149) 4. Angelis di Constantinopoli (Αγγελής εκ Κωνσταντινουπόλεως), neomartire (στ. 184-185) 5. Apostolo il Giovane (Απόστολος ο Νέος), neomartire (στ. 237-239) 6. Arsenio, metropolita di Veroia (Αρσένιος Μητροπολίτης Βεροίας), martire, santo (στ. 279) 7. Atanasio di Attalia (Αθανάσιος από Αττάλεια), neomartire, santo (στ. 289) 8. Atanasio di Kio (Αθανάσιος από Κίο), neomartire (στ. 298-299) 9. Atanasio di Sparta di Pisidia (Αθανάσιος από Σπάρτη Πισιδίας), martire, santo (στ. 305) 10. Cipriano (Κυπριανός), martire, beato (στ. 468-469) 11. Cosma (Κοσμάς), neomartire (στ. 546) 12. Cristow di Prebeza (Χρήστος από Πρέβεζα), neomartire (στ. 584) 13. Damasceno di Constantinopoli (Δαμασκηνός από Κωνσταντινουπόλει), neomartire (στ. 596-597) 14. Damiano (Δαμιανός), monaco, martire, beato (στ. 600-601) 15. Davide (Δαβίδ), beato (στ. 627-629) 16. Demetrio di Filadelfia (Δημήτριος από Φιλαδέλφεια), neomartire (στ. 644-645) 17. Demetrio Tornaras (Δημήτριος Τορναρης), neomartire (στ. 668) 18. Dionigi di Olimpo (Διονύσιος ο εν \Ολύμπῳ), beato (στ. 678-680) 19. Dionigi il retore (Διονύσιος ο Ρήτωρ), beato (στ. 680-681) 20. Dionigi Siguro di Zante (Διονύσιος Σιγούρος ο εκ Ζακύνθου), vescovo, santo (στ. 681-683) 21. Efreim (Εφραίμ), martire, beato (στ. 749-750) 22. Elia Ardunis (Ηλίας Αρδούνης), neomartire (στ. 752-753) 23. Eutimio di Eubea (Εήθύμιος ο εν Εήβοί+α), beato (στ. 827-828) 24. Gabriele (Γαβριήλ), neomartire, beato (στ. 948-949) 25. Gabriele II, patriarca die Constantinopoli (Γαβριήλ Β Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως), martire, santo (στ. 961-962) 26. Gerasimo il Giovane, Asceta (Γεράσιμος ο Νέος Ασκητής), santo (στ. 992-993) 27. Giacomo Agiorita il Giovane (Γάκωβος Αγιορείτης ο Νέος), martire, beato (στ. 1016-1017) 28. Giorgio di Bulgaria (Γεώργιος ο εκ Βουλγαρίας), neomartire (στ. 1083) 29. Giovanni Coulikas (Ιωάννης Κουλικάς) neomartire (στ. 1117) 30. Giovanni Kalfas (Ιωάννης ο Κάλφας) neomartire (στ. 1131-1132) 31. Giovanni raptis (Sarto) il Giovane (Ιωάννης Ράπτης ο Νέος) neomartire (στ. 1170-1172) 32. Giovanni di Thasos (Ιωάννης ο Θάσου) neomartire (στ. 1188) 33. Giovanni Vlachos (Ιωάννης Βλάχος) neomartire (στ. 1197)

Στον τόμο II (Gir-Z) συνέταξα τα εξής λήμματα: 1. Giuseppe Chaleplis (Ιωσήφ Χαλεπλής), neomartire (στ. 16) 2. Hotza Amiris (Χότζα Αμίρης), neomartire (στ. 169) 3. Macario di Kios (Μακάριος από Κίο), neomartire (στ. 361-362) 4. Macario Makris (Μακάριος Μακρης), beato (στ. 366) 5. Malachias (Μαλαχίας), neomartire (στ. 398) 6. Marco di Creta (Μάρκος ο Κρης), neomartire (στ. 415) 7. Monte Athos, Ventisei Santi del (Είκοσι έξι άγιοι του Αγίου Όρους), martiri (στ. 546-547) 8. Neofito (Νεόφυτος), beato (στ. 572-573) 9. Nettario di Egina (Νεκτάριος Αιγίνης), vescovo, santo (στ. 583-585) 10. Nicodemo di Beria (Νικόδημος ο Βεροιεύς), beato (στ. 635-636) 11. Nicodemo delle Meteore (Νικόδημος από Μετέωρα), neomartire (στ. 640) 12. Nicola Caramano (Νικόλαος Καραμάνος), neomartire (στ. 651-652) 13. Nicola di Carpenissi (Νικόλαος από το Καρπενήσι), neomartire (στ. 652-653) 14. Nicola di Corinto (Νικόλαος από το Ψάρι Κορινθίας), neomartire (στ. 653-654) 15. Nicola di Metsovo (Νικόλαος από το Μέτσοβο), neomartire (στ. 670-671) 16. Nicola da Vrulla (Νικόλαος Βρούλλων), martire, beato (στ. 678-679) 17. Nifone (Νήφων), beato (στ. 687-689) 18. Pacomio (Παχώμιος), beato (στ. 727) 19. Paolo il russo (Πάυλος ο Ρώσος), neomartire (στ. 780-781) 20. Paraskevas di Trebisonda (Παρασκευάς ο Τραπεζούντιος), neomartire (στ. 788) 21. Partena di Edessa (Παρθένα η Εδεσσαία), vergine, martire (στ. 789-790) 22. Partenio III (Παρθένιος Γ), patriarca di Constantinopoli, martire, santo (στ. 793-795) 23. Pietro di Trebisonda (Πέτρος εκ Τραπεζούντος), martire, santo (στ. 818) 24. Romano (Ρωμανός), martire, beato (στ. 876-878) 25. Romano di Lacedemonia (Ρωμανός ο Λακεδαιμόνιος), neomartire (στ. 880) 26. Serafim (Σεραφείμ), beato (στ. 964-966) 27. Serafim di Carditsa (Σεραφείμ Καρδίτσης), martire, santo (στ. 966-968) 28. Simeone di Trebisonda (Συμεών ο Τραπεζούντιος), neomartire (στ. 1039-1040) 29. Simone (Σίμων), beato (στ. 1043-1044) 30. Stamatios di Volos (Σταμάτιος από Βόλο), neomartire (στ. 1085-1086) 31. Teofane (Θεοφάνης), neomartire (στ. 1231-1232) 32. Teofilo die Zante (Θεόφιλος από Ζάντε), neomartire (στ. 1254-1255) 33. Timoteo di Eurippo (Τιμόθεος Ευρίπου), vescovo, beato (στ. 1293-1294) 34. Triandafilo di Zagora (Τριαντάφυλλος από Ζαγορά), neomartire (στ. 1307-1308) 35. Zaccaria (Ζαχαρίας), neomartire (στ. 1369)

4. «Τά Μοναστήρια της Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας Καμπανίας και Ναούσης», *Τά Μοναστήρια της Μακεδονίας, Β Κεντρική Μακεδονία*, Γενική εποπτεία Θ. Ζήσης, πρωτοπρ.-καθηγητής, Θεσσαλονίκη (υπό έκδοση)

Η συμμετοχή του στο παραπάνω έργο αποτελεί καρπό της πολυετούς παρουσίας του στο Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών, όπου εργάστηκε ως επιστημονικός συνεργάτης στο ερευνητικό πρόγραμμα «*Τά Μοναστήρια της Μακεδονίας κατά τη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή περίοδο*». Αφορά στη δημοσίευση του β' τόμου με τον τίτλο *Τά Μοναστήρια της Μακεδονίας, Β' Κεντρική Μακεδονία*. Τό σύνολο των δοκιμίων υπερβαίνει τις 180 δακτυλογραφημένες σελίδες και συνοδεύονται από φωτογραφίες των μονών, χειρογράφων, κειμηλίων, αποτυπώσεις καθολικών κ.α.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΕ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Έχει συμμετάσχει με εισήγηση σε δεκαοχτώ Διεθνή Συνέδρια ή Συμπόσια στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό και επιπλέον έχει δώσει έξι Διαλέξεις.

- Ιερά Μητρόπολις Βεροίας και Ναούσης - Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας: *Διημερίδα για το Μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου («Σκήτη Βεροίας»)* (Βέροια, 27-28 Μαρτίου 1993). Τίτλος εισηγήσεως: «Η Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου («Σκήτη Βεροίας») στα πλαίσια του ερευνητικού Προγράμματος του Κ.Β.Ε., "Τά Μοναστήρια της Μακεδονίας κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο"»
- Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης: ΙΕ Θεολογικόν Συνέδριον με θέμα «Ο Μέγας Φώτιος» (Θεσσαλονίκη, 14-17 Νοεμβρίου 1994). Τίτλος εισηγήσεως: «Ο Χαζαροπρόσωπος Πατριάρχης. Η συμβολή του Μ. Φωτίου στην αποστολή των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη χώρα των Χαζάρων»
- Δ' Συνάντηση Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου, Φιλοσοφική Σχολή ΑΠΘ (Θεσσαλονίκη 20-22 Σεπτεμβρίου 2002). Τίτλος ελεύθερης ανακοίνωσης: «"Ποίας θρησκείας πέλεις;" Ειδωλολατρικές θρησκείες και δοξασίες στους Βίους του Χρυσοστόμου». (Περίληψή της δημοσιεύθηκε στα Πρακτικά της Συνάντησης: Δ Συνάντηση Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου (20-22 Σεπτεμβρίου 2002). Εισηγήσεις – Περιλήψεις Ανακοινώσεων, Θεσσαλονίκη 2003, σ. 168)
- Ε' Συνάντηση Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου, Φιλοσοφική Σχολή Ιονίου Πανεπιστημίου (Κέρκυρα, 3-5 Οκτωβρίου 2003). Τίτλος ελεύθερης ανακοινώσεως: «Χριστιανισμός και Ισλάμ στη Βυζαντινή επιστολογραφία του 10ου αι.»
- Δήμος Θεσσαλονίκης: λη' Δημήτρια - Επιστημονικό Συμπόσιο "Χριστιανική Μακεδονία" «Θεσσαλονίκη - Αλεξάνδρεια» (Θεσσαλονίκη 31 Οκτωβρίου-2 Νοεμβρίου 2003). Τίτλος εισηγήσεως: «Η λατρεία αιγυπτιακών θεοτήτων στη Θεσσαλονίκη και τη Μακεδονία μέχρι τον 3ο αι. μ.Χ.»
- Στ' Συνάντηση Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου, με γενικό θέμα: «Η γοητεία του Βυζαντίου άλλοτε και τώρα», Φιλοσοφική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Αθήνα, 22-25 Σεπτεμβρίου 2005). Τίτλος ελεύθερης ανακοίνωσης: «Θεότητες και δοξασίες στη Μικρά Ασία στο έργο του "Ψευδο-Νόννου" (6ος αι. μ.Χ.)»
- *Niš and Byzantium V, "1700 Anniversary of the Proclamation of Constantine as Emperor- 306-2006"*, Symposium, Niš, June 3-5, 2006. Τίτλος ανακοίνωσης: «'Sol Invictus'. The imperial cult in Constantine's Dynasty»

- Β' *Επιστημονική Ημερίδα* με θέμα: «*Ιστορία και Γραμματεία για τον Άγιο Δημήτριο και την πόλη του έως τον έβδομο αιώνα*», Τμήμα Ποιμ. και Κοινων. Θεολογίας ΑΠΘ-Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (Τρίτη 31 Οκτωβρίου 2006). Τίτλος εισηγήσεως: «*Λατρείες στη Θεσσαλονίκη κατά την εποχή του Αγίου Δημητρίου*»
- 19ο *Διεθνές Βυζαντινο-πατερικό Συμπόσιο* με θέμα: «*Ισλάμ-Βυζάντιο-Ορθοδοξία-Ευρώπη στο δρόμο της ειρήνης των λαών*», (Θεσσαλονίκη 12 Νοεμβρίου 2006). Τίτλος ανακοίνωσης: «*Η προσέγγιση Χριστιανισμού και Ισλάμ κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο*»
- *Επιστημονική Ημερίδα* με θέμα: «*Προϋποθέσεις και κριτήρια εκδόσεως και ερμηνείας των εκκλησιαστικών πηγών*», Τμήμα Ποιμ. και Κοινων. Θεολογίας ΑΠΘ-Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (Τετάρτη 18 Απριλίου 2007). Τίτλος εισηγήσεως: «*Κωδικοποίηση και κριτική των πηγών που αφορούν στον ιουδαίο-χριστιανικό και ισλαμο-χριστιανικό διάλογο*»
- Α' *Επιστημονική Ημερίδα* με θέμα: «*Το ιστορικό και ερμηνευτικό πλαίσιο της εποχής του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά*», Τμήμα Ποιμ. και Κοινων. Θεολογίας ΑΠΘ-Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (Πέμπτη 19 Απριλίου 2007). Τίτλος εισηγήσεως: «*Βυζάντιο και Ισλάμ κατά τον 14ο αιώνα: Ιστορία-Γραμματεία*»
- *Ημερίς* με κεντρικό θέμα: «*Γνωριμία με το Ισλάμ*», Ειδική Συνοδική Επιτροπή Παρακολουθήσεως των Ευρωπαϊκών θεμάτων και Συνοδική Επιτροπή Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών σχέσεων (Σάββατο 12 Μαΐου 2007), Διορθόδοξον Κέντρον Εκκλησίας της Ελλάδος (Ι.Μ. Πεντέλης). Τίτλος εισηγήσεως: «*Η ιστορική εξέλιξη του Ισλάμ. Εμφάνιση θρησκευτικών σεκτών και παραδόσεων*»
- Γ' *Επιστημονική Ημερίδα* με θέμα: «*Ιστορία και Γραμματεία για τον Άγιο Δημήτριο και την πόλη του έως τον έβδομο αιώνα*», Τμήμα Ποιμ. και Κοινων. Θεολογίας ΑΠΘ-Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (Τετάρτη 31 Οκτωβρίου 2007). Τίτλος εισηγήσεως: «*Η ρωμαϊκή λατρεία στη Θεσσαλονίκη κατά την περίοδο της Τετραρχίας*»
- Θ' *Πανελλήνιον Λειτουργικών Συμπόσιον Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων* με θέμα: «*Το Μυστήριο του Θανάτου στη λατρεία της Εκκλησίας*», Ειδική Συνοδική Επιτροπή Λειτουργικής Αναγεννήσεως, Συνεδριακόν Κέντρον Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού (5-7 Νοεμβρίου 2007). Τίτλος εισηγήσεως: «*Ταφή και μνήμη των νεκρών στον προχριστιανικό ελληνορωμαϊκό κόσμο και τα εξωχριστιανικά θρησκευτά*»
- Γ' *Επιστημονική Ημερίδα* με θέμα: «*Το ιστορικό και ερμηνευτικό πλαίσιο της εποχής του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά*», Τμήμα Ποιμ. και Κοινων. Θεολογίας ΑΠΘ-Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (Παρασκευή 20 Μαρτίου 2009). Τίτλος εισηγήσεως: «*Ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς και ο Ιωάννης Στ Καντακουζηνός έναντι του Ισλάμ*»
- Ε' *Επιστημονικό Συμπόσιο* με θέμα: «*Ιστορία και Γραμματεία για τον Άγιο Δημήτριο και την πόλη του από τον όγδοο ως τον δωδέκατο αιώνα-Β* », Τμήμα Ποιμ. και Κοινων. Θεολογίας ΑΠΘ-Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως (Παρασκευή 23 & Σάββατο 24 Οκτωβρίου 2009). Τίτλος εισηγήσεως: «*Το Εγκώμιο του*

αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Ιωάννου Α στον Άγιο Δημήτριο. Μία θρησκευολογική ανάγνωση»

- *Επιστημονική Ημερίδα* με θέμα: «Νεοπαγανισμός», Ι. Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως (Σάββατο 28 Νοεμβρίου 2009). Τίτλος εισηγήσεως: «Αρχαία Ελληνική θρησκεία. Μορφές και χαρακτηριστικά»
- *Σεμινάριο Ειδίκευσης Πτυχιούχων-Πρόγραμμα Βυζαντινής Θεολογίας, 25-2-2010*, Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών Α.Π.Θ. Τίτλος διαλέξεως: «"Divus Imperator", Η λατρεία του αυτοκράτορα στην ύστερη αρχαιότητα»
- «Contacts of Islam with the Byzantine East/«Contacts de l'Islam avec le monde byzantin» (στα αγγλικά με γαλλική μετάφραση). Διάλεξη σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές της Καθολικής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου (μέσω των Προγραμμάτων *Erasmus* του ΑΠΘ), Μάιος 2011
- «Contemporary Islam in Greece» (στα αγγλικά). Διάλεξη σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές της Καθολικής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου (μέσω των Προγραμμάτων *Erasmus* του ΑΠΘ), Μάιος 2011.
- *Σεμινάριο ειδίκευσης πτυχιούχων-Πρόγραμμα Βυζαντ. Θεολογίας, 18-11-2011*, Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών Α.Π.Θ. Τίτλος διαλέξεως: «Χριστιανισμός και Ισλάμ στις ανατολικές επαρχίες του Βυζαντίου κατά τον 7ο αι.»
- *Σεμινάριο ειδίκευσης πτυχιούχων-Πρόγραμμα Βυζαντ. Θεολογίας, «Πνευματική Θεσσαλονίκη», 6-12-2011*, Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών Α.Π.Θ. Τίτλος διαλέξεως: «Από τη ρωμαϊκή στη χριστιανική πόλη: Λατρείες στη Θεσσαλονίκη κατά τον 4ο αι.»
- *European Association of Biblical Studies, Thessaloniki Meeting, 8-11.8.2011*, Θεσσαλονίκη. Τίτλος εισηγήσεως: «Evidence for the Imperial Cult in Thessalonica in the First Century C.E.»
- *Βυζάντιο και Αραβικός κόσμος. Συνάντηση Πολιτισμών/Byzantium and the Arab World. Encounter of Civilizations, Διεθνές Συμπόσιο, 16-18//12/2011*, Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη. Τίτλος διαλέξεως: «Διπλωματικές επαφές και διαθρησκευτικός διάλογος Βυζαντινών και Αράβων στις δύο επιστολές του Νικήτα Βυζαντίου (9ος αι.)»
- *Διεθνές Συνέδριο «Ο άλλος στις διάφορες Θρησκείες»*. Συνδιοργάνωση: Συμβούλιο της Ευρώπης-Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης-Δήμος Θεσσαλονίκης, Τρίτη 16 Οκτωβρίου 2012, Αίθουσα Συνεδριάσεων Τελλογλείου. Τίτλος ανακοίνωσης: «Η θεώρηση του άλλου στον Ινδουϊσμό»
- *Σεμινάριο Καινής Διαθήκης/New Testament Colloquium, 2-3 Απριλίου 2013*, Αίθουσα Συνεδριάσεων Θεολογικής Σχολής. Τίτλος ανακοίνωσης: «The Imperial Cult in Thessalonica in Paul's Time»

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Αγγλικά, Γερμανικά